

ASOCIACE
ORGANIZACÍ
V OBLASTI
VĚZEŇSTVÍ

TISKOVÁ ZPRÁVA

Počet vězňů v České republice stále roste: změna systému je nutná!

Novela trestního zákoníku včera odešla do meziresortního řízení, stihne se projednat v tomto volebním období?

Praha, 27. března 2024: Asociace organizací v oblasti vězeňství (AOOV) vítá novelu trestního zákoníku, která včera večer odešla do meziresortního připomínkového řízení. Upozorňuje, že je potřeba, aby novela byla projednána a vstoupila v účinnost co nejdříve. Stávající situace ve vězeňství je totiž alarmující. Aktuální počet vězňů nyní dosahuje 19 768 osob a tento počet nadále roste. Rok uvěznění stát přijde na cca 650.000 Kč na jednoho odsouzeného. Celkem zaplatíme každý rok skoro 13 miliard korun.

Právě připravená novela trestního zákoníku by mohla vězeňskou populaci významně snížit. Důvodem přecpaných věznic je podle Nejvyššího státního zastupitelství hlavně vysoká délka ukládaných trestů a věznění osob, které se dopustily trestného činu malé společenské škodlivosti. Typickým příkladem je opakovaná krádež v hodnotě několika stovek korun.

Novela trestního zákoníku byla projednána s odbornou veřejností. Navrhované změny mají podporu odborníků napříč trestní justicí, od státních zástupců a soudců po Vězeňskou službu ČR. AOOV upozorňuje, že novela jde do meziresortního připomínkového řízení velmi pozdě a reálně hrozí, že se nestihne projednat v tomto volebním období. Proto apeluje na politickou reprezentaci, aby našla shodu na dalším postupu tak, aby byla novela schválena co nejdříve a mohla vejít v účinnost.

“Projednávání novely trestního zákona, která by upravila postih trestných činů s malou společenskou nebezpečností se neustále protahuje. Pokud se tento proces zásadně neuspíš, tak promarníme další příležitost udělat alespoň dílčí krok k racionalizaci trestní politiky a řešení opět odsuneme minimálně o několik let. To nás bude stát desítky milionů korun,” komentuje Libor Vávra, prezident Soudcovské unie.

Na přecpaných věznicích se podepisuje také vysoká míra recidivy

Ačkoli patří Česká republika k deseti nejbezpečnějším zemím světa, má jednu z nejvyšších vězeňských populací v EU a celkově skoro 70% celoživotní recidivu. Společenské celoživotní náklady na 1 recidivistu jsou podle nedávných výpočtů think-tanku České priority 51,9 mil. Kč. Země se srovnatelnou mírou bezpečnosti vykazují výrazně nižší míru uvěznění.

Přispívá k tomu několik faktorů:

1. Země s nižší mírou uvěznění efektivně využívají alternativy k vězení, jako je podmíněné odsouzení s probačním programem či obecně prospěšné práce; svou roli hraje rovněž fungující elektronický monitoring. Podle výzkumů jsou alternativní přístupy efektivním nástrojem při snižování recidivy, k přijetí odpovědnosti za své chování, řešení příčin trestné činnosti a také vytvářejí lepší předpoklady pro obnovu trestným činem narušených vztahů a pro náhradu škody atd. (výzkum IKSP z roku 2015: **podmíněné propuštění s dohledem - 40% recidiva během zkušební doby; probační programy (mladiství) - 52% recidiva¹**). Příklady zemí, které úspěšně využívají alternativní tresty, můžete najít [tady](#).
2. Přetíženost personálu věznic, věznicím napříč Českem chybí zhruba 1000 zaměstnanců. Nedostatek personálu věznic ztěžuje intenzivní a individuální práci s vězni, což brání snahám o nápravu a může bránit integraci zpět do společnosti.

„Společnost se ještě dlouho nebude moci obejít bez věznic a bez trestu odnětí svobody. V jejím zájmu ale je, aby tento trest byl využíván výhradně k ochraně společnosti a k takové odborné práci s pachateli trestných činů, která povede k žádoucí regulaci jejich chování a ke schopnosti vést řádný život po propuštění na svobodu,“ uvádí Simon Michailidis, generální ředitel Vězeňské služby ČR.

Je nezbytné přehodnotit trestní politiku, aby se věznicce mohly lépe zaměřit na nápravu a integraci odsouzených. Novela trestního zákoníku má širokou odbornou podporu. Její přijetí doporučuje rovněž NERV a také je v souladu s programovým prohlášením vlády.

. Pokud se nestihne projednat v tomto volebním období, bude problém přeplněnosti věznic dále eskalovat. Pevně doufáme, že novela získá širokou politickou podporu napříč politickou reprezentací.

O AOOV

V českých věznicích si odpykává trest přes 19 000 lidí. Patříme k zemím s nejvyšším počtem v Evropské Unii. Index uvěznění se nedaří snižovat, i když kriminalita klesá. Více než 60 % propuštěných se do vězení vrací. Jednou z příčin je absence funkčního systému kontinuální práce s odsouzenými před výstupem z vězení a po propuštění. Právě tuto problematiku řeší Asociace organizací v oblasti vězeňství (AOOV), která sdružuje organizace, odborníky a propojuje různé aktéry v oblasti vězeňství a trestní justice. Cílem AOOV je společně prosazovat progresivní změny v oblasti integrace trestaných osob do společnosti a spoluvytvářet systém, který zohledňuje zájmy a potřeby trestaných osob, obětí i celé společnosti. Bližší informace o AOOV jsou uveřejněny na stránkách www.aooov.cz.

Pro více informací prosím kontaktujte: Barbora Kiliesová, kiliesova@aooov.cz, 605 25 85 95

¹ Jedná se o nejrozsáhlejší výzkum v ČR - vzorek přes 4000 subjektů, data o recidivě z rejstříku trestů, alternativní tresty - trest domácího vězení, trest obecně prospěšných prací a podmíněný trest odnětí svobody s dohledem